

החברותא

בס"ד ערשטיק פר' יתרו כ' שבט תשס"ג

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 193

פאציפאטיק פארם

וישמע יתרו וכו' (י"ח, א') פרש"י מה שמעוה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלקו צ"ב מדוע מביא רש"י שתי דוגמאות אלו ובמיוחד כאשר הם מפורשים בתורה. א"ל דקריעת ים סוף ומלחמת עמלק מלמדנו שצריך להיות התערותא דלתתא כדי לזכות באתערותא דלעילא. בקריעת ים סוף כתוב (י"ד, מ"ו) מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, ואכן נחשון קפץ ובא עד צוארו במים ואז באה הישועה, וכן במלחמת עמלק היה הצווי "תמחה" את זכר עמלק (דברים כ"ה) והקב"ה ישלים באמרו (שמות י"ז, י"ד) כי מחה אמתה את זכר עמלק ... (מתוך מנחת ישראל)

ושמתי עליהם שרי אלפים וכו' שרי עשרות וכו' (י"ח, כ"א) וקשה שהרי כולם הושו במדרגתן שעל כולם כתוב אנשי חיל ידאי ה' אנשי אמת וגו'. א"כ למה נבחרו אלו להיות שרי אלפים ואלו רק למאות ואלו רק לחמשים (הנראה לרמז ערך יותר נמוך). אלא כיון שהיה בהם המעלות אנשי אמת, לא היה להם נגיעה עצמית כלל משררות שלהם ולא היה קשה להם למה נתן משה לזה להיות שר על אלה ולזה שר על עשרה.

ויעמוד העם על משה מן הבוקר עד הערב (י"ח, י"ג) - ישראל היו מקושרים בצדיק הדור בין שהיה להם טוב בחינת בוקר, ובין שהיה להיפך בבחינת "ערב" ...

וקדשתם היום ומחר (י"ט, י') הנה דרכו של היצו"ד הוא לומר לאדם שמע לי רק היום, ממחר נתחיל להתקדש. אבל האדם צריך להתגבר ולומר ההיפך וקדשתם היום - היום כבר אני רוצה להתקדש ומחר נראה ... (כית אברהם)

ויראו העם וינועו - ויעמדו מרחוק (כ', מ"ו) אם תנועות והנהגות האדם נעשים כדי שהאנשים יראוהו ויכבדוהו סימן שעדיין רחוק מעבודת ה' האמתית. כי בעבודת השי"ת צריך להיות בלתי לה' לבדו. (בשם הבעש"ט יע"א)

אנכי ה' אלקיך וכו' (כ', כ') הדבור אנכי נאמר בלשון יחיד לפי שההכרה האלקית והשגת יכלתו והשגחתו הפרטית אינן יכולות להיות שוות אצל כל אדם. כל אחד מבין ומשיג זאת לפי כושרו הרוחני, לפי ידיעותיו בתורה ועבודת השי"ת שלו, וממילא היתה לכל יחיד הבנה אחרת ב'אנכי' לכך נאמר בלשון יחיד.

לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא (כ', ו') אל תשא עליך שם ה' בצורה מזויפת, אל תיראה בעיני חבריך יותר הגון ויותר ירא שמים מכפי שהנך באמת ...

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב (כ', כ') פירושו אל תעשוני אלקים רק לצורך כסף וזהב, אל תבקשו ממני רק כסף וזהב, התפללו ובקשו על דברים גבוהים ורמים ורק בצירוף לזה תבקשו גם שפע של פרנסה טובה.

(אמרי חיים)

כי תקנה עבד עברי (כ"א, ב') אם חפץ אתה לקנות עבדות השי"ת קנין עולם, העצה לזה עברי - לחשוב תמיד שאתה רק עובר אורח בעולם הזה.

ורפא ירפא (כ"א, יט) מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות (רש"י) - כלומר הרופא יש לו רשות רק לרפאות ולא להחליט שהחולה הוא לאחר יאוש ולא יקום ממחלתו - כי דבר זה לא מסמכותו של הרופא אלא ברצון השי"ת.

ונקרב בעל הבית אל האלקים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו (כ"ב, ו') גם בעל הבית הפשוט יכול להתקרב אל האלקים כאשר זהיר באופן שלא שולח ידו במלאכת רעהו ואינו משיג גבול וכד'.

על כל דבר פשע וגו' (כ"ב, ה') הרה"ק ממזריץ זצ"ל היה מפרש על כל דבר פשע - הפשע הגדול שהוא הגדול מעל כל הפשעים הוא אשר יאמר כי הוא זה. - כי הפשע הגדול ביותר הוא הגאווה כמש"כ (דברים ה') ורם לבבך ושכחת שעי' גאווה שוכחים לגמרי מהשי"ת ועושים כל דבר פשע ר"ל. (מנחת ישראל)

שיחת הרא"ש א' דר"ח תמוז תשכ"ט, נכתב ע"י הר"ם כפ' הכותל.

נח קול

שזה דמיון וחושב שהוא באמת "נחנק" עד מות.

עולם הדמיון תופס מקום חזק מאוד בבריאה, ותפקיד האדם בעבודתו בקודש להכיר בבירור שמהותו דמיון ולא להפכו למציאות של טבע (אמר הכותב: להבהרת הענין, המציאות הטבעי הפיזי של הבריאה מורכבת מארבע דרגות: אש רוח מים ועפר, דומם צומח חי ומדבר, וכד'. משא"כ עולם הדמיון מורכב מכוחות נפש על טבעיים המשפיעים על הטבע ועל האדם. חובת האדם בעבודתו בקודש להפריד בין עולם הדמיון למציאות הטבעי ולא לראות הדמיון בלבושים של עולם הגשמי-הטבעי).

אין השטן יכול לעשות שום דבר בעולם הטבע הגשמי כי הוא בבחינת מלאך, כל פעולותיו של השטן באים רק מכח הדמיון. ועתה אם האדם מצליח להפריד בין עולם הדמיון לעולם המציאות יכול האדם בנקל להבחין בדמיון של השטן ולהכיר ממנה את מציאות הבורא שהוא למעלה מכח הטבע, ולהכיר שהוא יתב"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשי בראשית. אבל אם האדם אינו מצליח להפריד בין עולם הדמיון לעולם המציאות. אזי כמו ב"בת קול" יש מעין הד החוזר מהקול שהוא בעצמו מוציא, כך יש כעין הד חוזר מהמצב העצמי ה"מבולבל" שעלול לראות דמיון כמציאות ומציאות כדמיון. ולהתיחס למעשי השטן ובכח הדמיון שלו כאילו מציאות פיזית גשמית וטבעית.

הרא"ש תיאר דוגמא של מעשי שטן. האדם מתעורר בבוקר מתוך מטרה לצאת

בחז"ל מצאנו הרבה פעמים שמשתמשים בלשון "בת קול" (לדוגמא ברכות י"ב, י"ז) בת קול דומה להד החוזר (כאשר קול היוצא על פני המרחב שומעים כאילו הקול חוזר אליו בחזרה) ההד החוזר של הבת קול בא ממחשבות האדם והתייחסויותיו אל הבריאה. בת קול אינו דומה לנבואה כי בנבואה יש מדה מסוימת של התגלות אלוקות בבריאה (כמובן שיש הבדל בין נבואת משה רבנו שהתגלות היתה ישירה, לשאר הנביאים שהתגלות לא היתה ישירה) משא"כ בבת קול שאין התגלות כלל הוא רק הד חוזר ההתבוננות של האדם, וככל שיעמיק בהתבוננות בתוך עצמו ועל הבריאה כך יגדיל את כח הבת קול.

מה הוא באמת בת קול? הכרת הבורא מתוך הדמיון! ככל שמכיר יותר את הדמיון של הבריאה הוא מסוגל יותר להכיר את מציאות הבורא המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשי בראשית, מאידך ככל שמנסה לתת לדמיון לבושים של מציאות, דהיינו שחושב על הדמיון שהוא מציאות הוא מצמצם יותר את האפשרות ל"שמוע" את ה"בת קול" של הכרת הבורא.

הדמיון הוא מציאות הנקראת דמיון אך לא מציאות פיזית, אצל עבודת האדם המאבק בין המציאות הפיזי לדמיון קשה מאוד. בנקל תופס האדם את הדמיון כמציאות פיזי, וכאשר נותן האדם להוליד את עצמו שולל בתוך הדמיון, להיות מתפתח אצלו כמציאות או האדם הולך ומסתבך בתוך עצמו עד כדי איבוד אפשרות לנשום. כאשר הלחץ הדמיוני מלחיץ אותו והאדם אינו מעלה על דעתו

שיחת קודש ממור הרא"ש שליט"א

193
א

הבשרי חזק קודש

לעבודתו עבודת ה' בתפלה ולמוד התורה ולהמשיך אח"כ בסדר היום כתקונו. והנה בדמיון שלו רואה משהו המתקרב אליו בחרב וחנית. מראה המשהו שחור משחור, עיניו יורקות אש. הפחד נורא ואיום כי הדמיון של האש יותר גדולה ויותר חזקה מאש הגהנום בעצמו. הדמות השחורה המפחידה הולכת ומתקרבת ואיתה ההשפעה על האדם לעזוב את השטח ולברוח לאן אשר הרוח יוביל אותו. בשעה קשה זו הולכת ומתבררת אם קיימת אצלו הפרדה בין עולם הדמיון לעולם המציאות הטבעי-הגשמי, כי מי שאינו מסוגל להפריד בין עולם הדמיון לעולם המציאות יכנס לפניקה (בהלה). אדם זה יראה כבר איך הדמות השחורה פותחת כבר את הפה ובשיניים המפלצתיות פונה אל האדם לבלעו חי. וכן על זה הדרך עד שמאבד שליטה על הילך המחשבה, והתוצאות - ה' ירחם... אבל מי שמסוגל להפריד בין עולם הדמיון לעולם המציאות וזוכר את הכלל שאין השטן יכול לעשות שום דבר בעולם הטבעי-הגשמי, ממילא כל הדמות השחורה והמפחידה אינו אלא פרי דמיון, ושעל האדם להמשיך בסדר היום כמתוכנן וללכת מול הדמות המפחידה הנ"ל, רק כך מגלה שכל המראה אינו אלא דמיון.

הרא"ש נעצר קמעא, נאנח ואמר: "סאינו גרינג צו רעדין" (קל לדבר), עם כל הבהירות שיש לאדם ועם כל הידיעה שהשטן הוא רק דמיון בכל זאת להלכה ולמעשה קשה מאד להתגבר על הדמיון בכוחות עצמיים, כי כל פעם שהשטן מתלבש במשהו מעשי נראה לאדם שהפעם אינו דמיון אלא מציאות, ולכך בכל פעם צריך לפתח את החשיבה מחדש

כאילו היום מתחיל הכל מחדש, ואדרבה התחושה נהיתה יותר חזקה ויותר מעמיקה כמו שאמרו חז"ל (סוכה ס"ב) יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, לכן אין עצה אחרת רק להיות בטל ומבוטל אל השי"ת בתכלית הבטול ולהרבות בתפלה לרבש"ע בזעקה גדולה ומרה: אני שלך וחלומותי שלך (ברכות י"ח), הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש, טבעתי בין מצולה, באתי במעמקי מים ושכולת שטפתי וכו' (תהלים ס"ט) כל אלו ביחד יביאוהו אל ההכרה שאם למרות כל הפחדים הנ"ל נעשה משהו מן המשהו, יתברר בעליל שלא האדם הוא זה שעשה את הפעולה. כל המהלכים (שהם: א. הידיעה שכל פעולות השטן הוא מעולם הדמיון. ב. הצורך להיות בפחד תמידי ולהיות בטל ומבוטל אל השי"ת. ג. ולהרבות בתפלה עד שזוכה לראות במשהו שנעשה את הכרת הבורא מתוך הדמיון), כל אלו מצטרפים יחד כדי לעורר באדם את הדבקות באמונה הפשוטה שהבורא יתברך שמו בורא ומנהיג והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים.

בעלינו לשבח אומרים: וכל בני בשר יקראו בשמך ... כי זה תפקיד כל אדם, כי זה מטרת בריאת העולם. על כן מחובתו של כל אחד ואחד למסור את עצמו ואת כל פעולותיו לרבש"ע, ואז יוכל להבחין בהבדל בין דמיון למציאות ויוכל להעביר את הפחד מהסטי"א אל פחד ה' וכו'. כל אחד בתפקיד שלו גם לומדי תורה וכדי בלמוד התורה שלהם צריכים להגיע לאותה נקודה, אחרת אין להם תורה אלא חכמה. האם בגלל שהם לומדי תורה הם משוחררים מדבקות בורא? הלא כבר אמרו חכמים על מי שנהנה מכתרה של תורה שנח לו שלא נברא. גם

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

המשך מכתב קודם

193
7

גדולה כי השטן זורק אותנו מהקר אל החם ומהחם אל הקר, ואם נרצה להתמודד מול השטן באופן ישיר לא נוכל בשום אופן כי הלבושים של השטן נראים לנו כמציאות למרות שבאמת אינו כן הלא כל מהותו של השטן דמיון אחד גדול. לכן אל ניתן לעצמנו ללכת שולל אחרי מעשי שטן.

ככל שנכיר בהפרדה בין עולם הדמיון לעולם המציאות, נבחין יותר ויותר במשמעות של בת קול שאינו אלא ההד החוזר מהראיה העצמית, וכאשר האדם נמצא בהכרת השפלות, לית ליה מגרמי כלום אוי ההד החוזר שלו הוא בחינת בת קול דקדושה הכרת הבורא מתוך עולם הדמיון שלו.

הרא"ש סיים דברין במילתא דבדיחותא שהמילה "שטן" באידיש דומה ל"צל" כלומר שאינו מציאות אלא דמיון כצל של האדם.

לומדי תורה צריכים להגיע להכרה שהתורה אינה שלהם אלא של נותן התורה ... וכן אמרו (אבות ד) כל הנהנה מדברי תורה נוטל חייו מן העולם.

יסוד גדול בעבודת ה' הוא ההתמדה שלא להתעייף, את זה נלמד דוקא מהשטן אשר אינו בוחל באף שיטה איך לבלבל את האדם למרות שאינו אלא "אשטיק דמיון". (אינו אלא חתיכת דמיון) פעם הוא חם ביותר ופעם הוא קר ביותר. כאשר מתגברת באדם התלהבות דקדושה בבטול ובדבקות, עומד לו השטן בקרירות נוראה, כדי שנבין מהות הקרירות שהשטן עושה נתאר בעצמנו מקום שקר מאוד הרבה מספרים מתחת ל-0- מקום שבו מתים בני אדם מעוצמת הקור. הקרירות של השטן כ"כ גדולה עד שהמצב הנ"ל נחשבת לחם ... מקרירות זו מוטל על האדם להתגבר ולהתלהב בעבודת השי"ת. כי כל הקרירות אינו אלא דמיון, הקושי שיש בהתגברות זו

שהשמחה במעונם

הר"ר שלמה כהן ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר בן ציון קלר ומשפ' לנשואי הבן

משפ' נודל לנשואי הבת

הבה"ח דוד קלר לנשואיו

ח"ל ע"י

משרכת וחברותא
רח שני 3

02-5829688 ☎

02-5325477 ☎

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הרה"ג משה ב"ר מאיר ז"ל גלב"ע כ"ג שבט תרצ"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

